

GYERMEKEK JOGA AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGHOZ

Gyermekek állampolgársághoz való hozzáféréseinek javítása
és a hontalanság megelőzése

Mi a kérdés?

Mit tehetek frontvonalbeli menekültügyi dolgozóként?

Milyen változásokra van szükség szakpolitikai szinten?

További háttér-információ a kérdésről és további források

MI A KÉRDÉS?

Ha nem biztosított minden gyermek számára, hogy állampolgársághoz jusson, az **kockázatnak teheti ki a gyermekeket** és **súlyos emberi jogi jogsértéseket** okozhat.

- Az a gyermek, aki nem minősül egyetlen ország állampolgárának sem, gyakran nem képes hozzáférni más jogokhoz sem, mint például oktatáshoz, jóléti juttatásokhoz és egészségügyi ellátáshoz.
- Egy menekült gyermek, aki nem rendelkezik állampolgárság igazolásával, valószínűleg nem tud úti okmányokhoz jutni és nem tudja legálisan átlépni a határokat, így nagyobb a kockázata annak, hogy veszélyes utat kelljen megtennie egy biztonságos ország eléréséhez.
- Egy hontalan menekült gyermek fokozott kockázatnak lehet kitéve, hogy rendkívüli szegénységben él hosszabb időszakokon át és kizsákmányoló helyzetekbe kényszerül a túlélés érdekében, ezek közé tartoznak az emberkereskedelem, gyermekmunka, gyermekházasság, gyermekkatonává válás, vagy más visszaélés.

MIT TEHETEK FRONTVONALBELI MENEKÜLTÜGYI DOLGOZÓKÉNT?

A 4 Kulcsszó: Felismerés, Feljegyzés, Átírányítás, és Tudakozódás!

1. Ismerje fel a hontalanság kockázatát

Egy menedékkérő gyermek nyilvántartásba vételekor ne feltételezze, hogy a gyermek állampolgársága azonos a szülőkével vagy a születési országukéval. Vegye fontolóra az állampolgárság jelentőségét és érzékenyen tegyen fel kérdéseket, amelyek segítségével azonosítható a hontalanság kockázata. Például:

- Rendelkezik a gyermek állampolgárság igazolásával, illetve megszerezhető ilyen igazolás?
- Automatikusan állampolgárságot szereznek a születés révén a gyermekek abban az országban, amelyben születtek?
- Olyan országból származik a gyermek anyja, amely nőknek nem biztosít a férfiakkal azonos jogokat az állampolgárságuk átörökítéséhez? Örökölt a gyermek állampolgárságot az apjától?
- Kötelező a gyermek anyakönyvezése a hatóságoknál bármelyik szülő állampolgársága szerinti országban ahhoz, hogy azt az állampolgárságot megszerezze? **[Megjegyzés: a menekültektől nem várható el, hogy kapcsolatba lépjenek a hatóságokkal abban az országban, amelyben üldöztetéstől félnek.]**

További kérdések elérhetőek itt: [Hontalanság Azonosítása: Kérdések, amelyek segítenek megállapítani egy gyermek hontalanságát \(annak kockázatát\)](#)

2. Jegyezze fel az állampolgárság igazolásának hiányát és az esetleges hontalanságot

Sok gyermek rendelkezik állampolgársággal, vagy esetleg állampolgárságot szerezhet, még akkor is, ha erről nincs igazolása; de az állampolgárság igazolása létfontosságú. Ha megállapítja, hogy egy gyermek születését nem anyakönyvezték, vagy nincs igazolása az állampolgárságról és/vagy fennáll a hontalanság kockázata, jegyezze fel ezt a fontos információt a gyermekre vonatkozó bármely iraton. Ne jegyezze fel a feltételezett állampolgárságot semmilyen iraton, kivéve akkor, ha a gyermek rendelkezik az állampolgárság igazolásával. Ha egy formanyomtatványon nem szerepelnek mezők a hontalanság pontos feljegyzésére, jegyezze fel ezt valahol a formanyomtatványon, hogy legyen feljegyzés, és tájékoztassa a szülőt (szülőket), a gondozót, vagy a gondviselőt erről, valamint arról, hogy ez fontos lehet a gyermek számára a jövőben. Őrizzen meg másolatokat bármely releváns dokumentumról is a dossziéjában, hogy szükség esetén később elérhetőek legyenek.

3. Irányítsa a gyermeket szaktanácsadáshoz, támogatáshoz és tájékoztatáshoz

Ha a gyermek születését nem anyakönyvezték, próbálja meg kideríteni, hogy ennek elvégzése lehetséges-e. Ha a gyermek nem rendelkezik állampolgárság igazolásával, vagy más aggályok vannak, irányítsa a gyermeket olyan szervezethez, amely gyermekjogokra, hontalanságra és állampolgárságra specializálódott abban az országban, ahol Ön dolgozik, hogy megtudja, tudnak-e segíteni. Néhány [tagunk](#) esetleg tud segíteni. Ha ez releváns, osszon meg a születési anyakönyvi hivatal vagy más illetékes ügynökségek által kiadott tájékoztató kiadványokat abban az országban, ahol dolgozik, például [ezt az UNHCR adta ki Bosznia-Hercegovina vonatkozásában](#). Töltse le és használja az [útmutatókat/poszterünket](#) menekültügyi válaszban résztvevők számára és a [rövid útmutatókat](#) menekültek és menedékkérők számára. Keressen információt biztosítékokról a gyermekkori hontalanság megelőzésére az Ön országában a [Hontalansági Indexben](#).

4. Tudakozódjon a gyermekek állampolgársághoz való jogáról és a gyermekkori hontalanságról.

Némi további információ szerepel az alábbiakban és jóval több a weboldalainkon (linkek alább). Tudjon meg többet a gyermekkori hontalanság megelőzéséről itt:

- Nézze meg rövid animációs filmünket [Egyetlen gyermek se legyen hontalan](#) és a [webináriumunkat a migráns gyermekek állampolgársághoz való jogáról Európában](#).
- Hontalan Utazások: [Születések anyakönyvezése](#) és a [gyermekek jogai](#)
- [Egyetlen gyermek se legyen hontalan: Állampolgársághoz való jog biztosítása migráns gyermekek számára Európában](#)
- [UNHCR: I BELONG \(Tartozom\): Koalíció Minden Gyermekek Állampolgársághoz Való Jogáért](#)
- [UNICEF és Hontalanügyi és Befogadási Intézet: A Gyermekek Állampolgársághoz Való Joga és](#)
- [Gyermekkori Hontalanság](#)
- [ECRE: Az Európai Unióban Született Menekült Gyermekek Állampolgársághoz Való Joga és az Európai Unió Alapjogi Chartájának relevanciája](#)

MILYEN VÁLTOZÁSOKRA VAN SZÜKSÉG SZAKPOLITIKAI SZINTEN?

- Az államoknak **garantálniuk kell azonnali, ingyenes és egyetemes hozzáférést a születések anyakönyvezéséhez és születési anyakönyvi kivonatokhoz**, amelyek megállapítják a törvényes személyazonosságot és családi kapcsolatokat minden gyermek számára.
- A születési anyakönyvvezetők, az állampolgársági döntéshozók, a gyermekek szociális munkásai, a bírók és minden más illetékes tisztviselő részére **biztosítani kell megfelelő képzést a gyermekkori hontalanságról**.
- **Fel kell számolni a születések anyakönyvezésének és az állampolgárság gyermekek általi megszerzésének akadályait**, például a nehézkes bizonyítási követelményeket, a megfizethetetlen díjakat, a diszkriminatív gyakorlatokat, a bonyolult eljárásokat, és az adatmegosztást a kórházaktól és születési anyakönyvvezetőktől a bevándorlási végrehajtási tisztviselőkhöz.
- **Az államoknak javítaniuk és szabványosítaniuk kell az eljárásokat a hontalanság és az állampolgársági problémák azonosításához és feljegyzéséhez** a menekültek nyilvántartásba vétele és egyéb eljárások során. Az „ismeretlen állampolgárság” közigazgatási kategóriát egyértelműen kell meghatározni, és az államoknak bevezetett és időszerű eljárással kell rendelkezniük a gyermekek állampolgárságának meghatározásához, míg a gyermeknek lehetőséget kell biztosítani az állampolgárság megszerzésére amilyen hamar lehetséges.
- **Az államoknak teljes körű jogi biztosítékokat kell bevezetniük az állampolgársági jogszabályokba** minden olyan helyzet kezelésére, amelyben gyermekek hontalannak szülehetnek a területükön; ahol részleges biztosítékok vannak életben, ezeket meg kell erősíteni, hogy minden esetben megelőzzék a hontalanságot; és a biztosítékokat maradéktalanul alkalmazni kell a gyakorlatban, hogy garantálják a gyermek állampolgársághoz való jogát.

TOVÁBBI HÁTTÉR-INFORMÁCIÓ A KÉRDÉSRŐL ÉS TOVÁBBI FORRÁSOK

A menekültek gyermekeiről nem szabad feltételezni, hogy a szüleik állampolgárságával rendelkeznek. A legtöbb gyermek az állampolgárságot származás (más néven „ius sanguinis” avagy vér szerinti jog) alapján szerzi meg legalább az egyik szülő révén, de vannak, akik nem. Sok menekült gyermeket tévesen a szüleivel azonos állampolgárságúként tartanak nyilván annak ellenére, hogy a gyermek esetleg ténylegesen nem rendelkezik azzal az állampolgársággal. Sok esetben további nyomozásra van szükség.

A nemzetközi jog védi a gyermekek állampolgársághoz való jogát. Minden gyermeknek joga van az állampolgársághoz, amit a nemzetközi jog egyértelműen rögzít (például a [Gyermek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény](#)⁷. Cikke, amely minden európai államra nézve kötelező érvényű). **A nemzetközi jog** ugyancsak előírja, hogy az államok jogi biztosítékokat vezessenek be a hontalanság megelőzésére, például jogot biztosítani az állampolgárság megszerzésére a születési országukban azon gyermekek számára, akik egyébként hontalanok lennének.

Csak az európai országok mintegy felében léteznek teljes körű biztosítékok, hogy védelmet nyújtsanak a gyermekkori hontalanság ellen. Egyes országokban a törvény sok gyermeket kizár, mert megköveteli, hogy a gyermek vagy valamelyik szülő jogszerűen

tartózkodjon a fogadó államban. Más országokban a törvény kérelmezési eljárást és díjfizetést ír elő, ami sok gyermeket megakadályoz abban, hogy állampolgárságot szerezzen. A tisztviselők, szülők és gyermekek sokszor nem tudnak arról, hogy jogi biztosítékok léteznek, és a tisztviselők néha nem alkalmazzák a biztosítékokat, mert a gyermek hontalansága nem került megállapításra.

A hontalan és/vagy az állampolgárság igazolásával nem rendelkező gyermekek gyakran tapasztalhatnak számos nehézséget, beleértve a hozzáférés akadályait az oktatáshoz, jóléti juttatásokhoz és egészségügyi ellátáshoz. Előfordulhat, hogy nem utazhatnak a lakóhelyük szerinti országon kívülre, például nagyszülőket vagy más rokonokat meglátogatni. A felnőttkor elérésekor további nehézségekkel küzdhetnek: nem tudnak dolgozni, felsőoktatáshoz hozzáférni, lakást bérelni vagy ingatlant vásárolni, vagy sok más alapvető tevékenységet vállalni, illetve a kizsákmányolás fokozott kockázatának lehetnek kitéve.

Szerezzen további információt

[Európai Hontalanügyi Hálózat](#)

[Hontalan Utazások](#)

[Hontalansági Index](#)

[UNHCR Hontalanság Felszámolásának weboldala](#)

[Az UNHCR Hontalansági Önképző Modul](#)

[Hontalanügyi és Befogadási Intézet](#)

[Állam nélkül](#)

Végezzen el egy kurzust a [Hontalanügyi és Befogadási Intézetnél](#) vagy a [Melbourne-i Egyetem szervezésében](#).

Európai szervezetek [kapcsolatba léphetnek az ENSZ-szel](#) képzési lehetőségekkel kapcsolatban. [Ugyancsak feliratkozhat a levelezőlistánkra/hírlevelünkre is](#), követhet minket a közösségi médiában és támogathatja



„ÉN IS HONTALANNAK SZÜLETTEM. EZ KATASZTROFÁLIS HATÁSSAL VOLT MINDANNYIUNK LELKI EGÉSZSÉGÉRE, MERT SZENVEDTÜNK AKADÉMIAI, TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI SZEMPONTBÓL IS..... LEGNAGYOBB AGGODALMUNK, HOGY GYERMEKEINKKEL IGAZSÁGTALANUL BÁNNAK MAJD EURÓPÁBAN....”

~ KURD HONTALAN MENEKÜLT APA SZÍRIÁBÓL